

Ministerie van Landbouw, Visserij,
Voedselzekerheid en Natuur

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
Postbus 30435
2500 GK DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Regieorganisatie Transitie
Landelijke Gebied**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6011 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Datum 7 juli 2026

Betreft Begeleidende brief "Weer ruimte voor boer, natuur en bouw"

Ons kenmerk
DGRTLG / 107396362

Geachte voorzitter van de Vereniging Nederlandse Gemeenten,

Vrijdag 26 juni heeft de Ministerraad ingestemd met een samenhangend pakket om Nederland van het stikstofsloot te halen. De uitvoering van deze aanpak is een enorme opgave, waar we met elkaar als overheden en met maatschappelijke partners op zullen samenwerken. Het Rijk zet een stevig pakket neer, met zowel landelijke en generieke maatregelen als ook maatregelen in specifieke gebieden. Ook andere sectoren, zoals industrie en mobiliteit, leveren hun bijdrage. Zo werken we, gebied voor gebied, aan natuurherstel en ontstaat er ruimte voor vergunningverlening. Via verschillende sporen zijn verscheidene onderdelen van dit pakket met u als medeoverheden besproken.

De komende maanden hebben we nog veel te doen. Op verschillende onderwerpen is verdere uitwerking nodig, die wij als gezamenlijke overheden op moeten gaan pakken. Eén van de onderdelen van dit pakket is het voornemen te komen tot een zonering in en rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. In deze brief wil ik daar nader op ingaan. In deze brief richt ik mij specifiek tot u als koepelorganisatie van onze medeoverheden.

Uw inspanningen

Het kabinet is zich zeer bewust van de grote inspanningen die medeoverheden de afgelopen jaren reeds geleverd hebben op dit urgente maatschappelijke thema. Gemeenten zijn de eerste schakel in ons ruimtelijke ordeningsbeleid en de leefbaarheid in het landelijk gebied. Zij zijn vaak het eerste aanspreekpunt voor agrariërs en inwoners voor vergunningverlening, handhaving, toezicht en de verbinding met de leefomgeving. Zij weten wat er speelt bij hun inwoners en ondernemers en zijn daardoor een belangrijke schakel tussen beleid en burger. Daarmee zijn zij een sleutelspeler in de uitvoering van onder andere de zoneringsaanpak die het kabinet voor ogen heeft.

Het aangekondigde maatregelpakket zal in veel regio's een gebiedspuzzel opleveren. Deze puzzel legt zich niet vanzelf. Zeker niet als er ook nog systeemherstelmaatregelen moeten worden uitgevoerd en er lokaal andere ruimtelijke vraagstukken spelen. Gebiedsprocessen zijn, elk met een eigen tempo en proces, daarmee een essentieel onderdeel van de zoneringsaanpak.

Voor het bieden van helderheid en een gelijk speelveld zullen in beginsel voor alle gebieden dezelfde regels gelden. Ik erken daarbij wel dat niet alle gebieden hetzelfde zijn en willen we, zoals ook in het coalitieakkoord is afgesproken, voortbouwen op lopende aanpakken en gebiedsprocessen. Daarbij gaan we bij de uitwerking van instructieregels ook in gesprek over de benodigde afwegingsruimte voor provincies binnen de kaders om de regels passend te maken bij individuele Natura 2000-gebieden. Gebieden krijgen daarnaast, onder leiding van provincies, de mogelijkheid om een eigen aanpak tot stand te brengen en dit voor te leggen aan het Rijk in een omwisselbesluit, dat in plaats komt van de regels die het Rijk voor zonering stelt. De zoneringsaanpak vraagt om een inzet van provincies, gemeenten en waterschappen.

Ik ga graag met u in gesprek over de beleidsvoornemens voor de zoneringsaanpak en de benodigde samenwerking. Daarnaast gaat het kabinet in het kader van uitvoerbaarheid ook graag verder het gesprek aan met de medeoverheden over onder andere de verdere uitwerking en invulling van de Uitvoeringsaanpak Landelijk Gebied die de medeoverheden 5 juni hebben gepresenteerd.

In deze brief schets ik achtereenvolgens de logica van de zoneringsaanpak, het verdere proces, en waartoe we u uitnodigen in de maanden die komen.

Beleidsvoornemens zoneringsaanpak

Aanvullend op het generieke beleid met o.a. bedrijfsspecifieke emissienormen (Hoofdlijn 2), wordt in de Kamerbrief van vrijdag 26 juni de gebiedsgerichte inzet met de zoneringsaanpak (Hoofdlijn 3) beschreven. Om de aanvullende opgave in de zones te realiseren, wordt in de aangekondigde zones gestuurd op een integrale aanpak voor systeemherstel. Het gaat daarbij om een inzet op vijf zaken die aangepakt moeten worden rondom Natura 2000-gebieden: 1) het verminderen van stikstofdepositie, 2) het verbeteren van de hydrologie (verdroging tegengaan), 3) het verbeteren van de waterkwaliteit, 4) een bredere aanpak van gewasbeschermingsmiddelen en 5) uitbreiding van leefgebied en verminderen versnippering.

Met de verzending van de Kamerbrief wil het kabinet aan de slag met dit nadere uitwerkingsproces, tussen Rijk, medeoverheden en maatschappelijke partijen. Het kabinet kiest voor deze aanpak samen met medeoverheden en andere partijen, zodat we straks een set kaders en regels hebben die uitvoerbaar zijn, toepasbaar zijn op individuele Natura 2000-gebieden én een effectieve bijdrage leveren aan het stapsgewijs van het slot gaan van Nederland.

Een gezamenlijk proces

Het kabinet zet met dit pakket een belangrijke stap vooruit. Daarbij realiseer ik mij, dat onderdelen van dit pakket nog vragen om extra verduidelijking en concretisering. Samen met u wil ik deze opheldering zo snel mogelijk verschaffen.

Eerste stappen voor de zoneringsaanpak

Parallel aan deze brief heb ik de provincies aangeschreven om op drie onderdelen uit de zoneringsaanpak de komende periode nauw de samenwerking aan te gaan. Het betreft de concretisering van de Rijksinstructieregels, de definitieve selectie van Natura 2000-gebieden, en de gebiedseigen aanpak als omwisselbesluit. Ik ga graag ook met u in gesprek over de samenwerking. Dit krijgt vorm via in elk geval drie routes. Deze drie routes kunnen ook onderdeel zijn van de uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden (UDO). De verdere inrichting van de UDO doe ik graag samen met u.

Ten eerste organiseert mijn ministerie rond de zomer ambtelijke informatiesessies voor de medeoverheden om elkaar inhoudelijk op de hoogte te brengen van de beleidsvoornemens en het vervolgproces. Ten tweede voert mijn ministerie voor een aantal gebiedscasussen verdiepende analyses uit hoe de beleidsvoornemens doorwerken in de praktijk. Samen met provincies, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke partijen brengt mijn ministerie hiermee beter in beeld wat de impact is van de beleidsvoornemens. Tot slot wil ik in oktober bestuurlijk met u in gesprek waarin ik beoog stappen te zetten naar concrete Rijksinstructieregels en een definitieve selectie van Natura 2000-gebieden. Vervolgens kunnen we het gesprek voeren over eventuele gebiedseigen aanpakken als omwisselbesluit, wat ik zal toelichten in het BO.

Andere onderdelen binnen de zoneringsaanpak

Andere onderdelen binnen de zoneringsaanpak, specifiek systeemherstelmaatregelen en de aanpak voor kwetsbare watergebieden, krijgen de komende periode ook verder vorm. Wat betreft systeemherstelmaatregelen wordt in het najaar de aanpak verder uitgewerkt samen met provincies, waterschappen, gemeenten en terreinbeherende organisaties. Deze systeemherstelmaatregelen zijn nodig om de verschillende drukfactoren te verminderen per gebied. Om te borgen dat de juiste maatregelen op de juiste plek worden genomen, voer ik gesprekken hierover met de genoemde partijen. Voor de aanpak kwetsbare watergebieden schets ik in de Kamerbrief ook mijn beleidsvoornemens. Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op de inzet van de zoneringsaanpak. Hiervoor zal de komende tijd op ambtelijk niveau verdere uitwerking plaatsvinden in samenwerking met de medeoverheden.

Ik ben verheugd dat we met deze beleidsvoornemens een serieuze inhoudelijke stap hebben kunnen zetten om Nederland van het stikstofslot te krijgen. Dat kunnen we als Rijk niet alleen, daarvoor zijn provincies, gemeenten, waterschappen en maatschappelijke partners onmisbaar. Het vervolg en de uitvoering van de zoneringsaanpak zullen we samen moeten doen. Ik zie met vol vertrouwen uit naar onze gesprekken de komende maanden.

Hoogachtend,

Jaimi van Essen
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur